

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.

Тел. „Свобода”: ВЕrgen 4-0237—4-0807

THREE CENTS in the United States of America.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. У. Н. Союзу: ВЕrgen 4-1016

FIVE CENTS elsewhere.

Новий предсідник Американського Червоного Хреста

Президент Рузвелт іменував Д. Бейзила О'Конора предсідником Американського Червоного Хреста на місце недавно помершого Нормана Г. Дейвіса. О'Конор був давніше спільником президента в адвокатській канцелярії.

АМЕРИКАНСЬКІ ЛІТАКИ БУДУТЬ МОГЛИ ВИСІДАТИ В ЕСПАНІІ.

На підставі угоди, заключеної американським департаментом стейту й еспанським міністерством закордонних відносин, американські цивільні літаки будуть могли осідати на еспанській землі в Європі. Подрібні постанови будуть випрацьовані технічними силами обох держав. Ця умова закріпить торговельні звязки між обома країнами.

ЯК НІМЦІ ГРОМИЛИ ЖИДІВ У ЛЬВОВІ.

ЛОНДОН. (ОНА). — Один з делегатів підземного руху в Польщі шойно привіз з краю звіт про те, як німці громили жидів у Львові. В рапорті говориться, що на 18 і 19 листопада 1943 року, німці збиралися ліквідувати жидівський табор при Янівській вулиці. Комісія перевірила працездатність жидівських вязнів і, тих, що надавалися до фізичної праці, виділили з табору, а жінок, старців і дітей збиралися видусити. Як пішла по місті чутка, що нацисти будуть мордувати жидів, ті жиди, що не були в таборі, zorganizували оборону, аби не допустити до масового винищення своїх кровних братів. Їм прийшло на поміч польське й українське робітництво у Львові та члени тайних організацій, які старалися висвободити жидів з табору. Узброєні цивілі вбили 16 німецьких вартівих і почали вдиратися до середини табору. Між цивілями і поліцією розігралася кривава боротьба, в котрій впало багато жертв по обох сторонах. Нарешті німці дістали поміч і почали масакрувати не тільки жидів, але всіх, хто попався під руки. Кажуть, що тоді німці вбили у Львові найменше шість тисяч жидів і християн.

Свідок оповідає, що нацисти вживали машинних крісів, гармат і багнетів. Німецькі воюки пороли безборонним жертвам животи і божевільно реготалися. Хто бачив це, той ніколи не забуде трагічних сцен на Янівській вулиці у Львові, бо вони страшніші ніж Дантове пекло.

ДМОВСКИ ПРО ЛІНІЮ КУРЗОНА

В „Нашому Кличеві”, що виходить в Буенос Айрес, в Аргентині помістив Обсерватор „Думки на часі” і в них виявив таке: Вчасі московської загрози для Польщі в р. 1919—20, частини українського генерала Безручка спаралізувала большевицькі пляни і большевикам не лише, що не вдалося добути Варшави, але вони мусіли ще з поспіхом відступати. Коли полякам грозила небезпека, вони годилися на лінію Курзона, але коли москалі почали відступати, то вони вимогли на большевиках таку границю, яка вповні відповідала їхнім плянам загарбання західно-українських земель. Поляки зовсім не в лицарський спосіб відплатилися українським частинам і після договору в Ризі посадили їх усіх за драти.

З другого боку московський диктатор теж не має права домогтися західно-українських земель, бо за його таки згодою (він тоді був комісарем національностей ССРСР) большевицька мирова делегація урочисто заявила своє незацікавлення цими землями, а в справі Східної Галичини виразно заявила, що вона не має до неї права, бо вона ніколи не входила в склад московської імперії. Про це дуже виразно заявив голова польської делегації Роман Дмовскі в книжці „Покуй Рискі”.

З цього всього виходить, що найсвятіше право до тих земель, за які йде спір між москвинами й поляками, має виключно той нарід, що ці землі замешкує, значить український нарід.

КІЛЬКО ПОЛЬСЬКИХ ГОЛОСІВ В АМЕРИЦІ?

Це питання зацікавило аж московську „Правду”, орган комуністичної партії. У статті Я. Хавінсона „Правда” збиває твердження американських поляків, що мовляв вони розпоряджають 6 мільонами голосів. На думку „Правди”, при американських виборах голосує не більше як 1,200,000 осіб, котрих вважається поляками, бо походять з території, що належали до війни до Польщі. Та між цими людьми є звісно багато українців і жидів.

До того, каже „Правда”, і не всі виборці польського походження голосують так, як цього хочуть ті, що вихваляються шістьма мільонами польських виборців.

Американці обійшли луком Сан Льо

У своїй офензиві на Сан Льо в Нормандії, Перша Американська Армія звільнила з німецької окупації дальших 11 французьких сіл. Німці ставлять завзятий опір але американська артилерія нищить систематично всі їх оборонні позиції. Американці намагаються добути Сан Льо, Перієр і Лесе, три безпосередні об'єкти кампанії. Сан Льо окружене з трьох боків.

Положення коло Каена далі

важке. Бритійці відбили від німців Мальто, але мусіли уступити з Кольомбель і ще одного села. На цьому секторі атаки й протиатаки йдуть без упину й місцевості постійно переходять з рук до рук.

Військові обсерватори вказують на завзятий опір німців у Нормандії як на потвердження їх погляду, що на ситуацію в Нормандії не можна дивитися занадто оптимістично.

НІМЦІ УКРІПЛЯЮТЬ ВАРШАВУ. СТОКГОЛЬМ, Швеція, (ОНА).

— Шведські кореспонденти доносять, що німці нагло укріплюють Варшаву. Цю вістку підтверджує польське підземне радіо, яке також передало новинку, що німці будують у Варшаві укріплення і вставляють великі канони. Польський радіо-бесідник сказав, що німці везли на советський фронт великі запаси зброї й амуніції, але через скорий наступ Червоної Армії, все осталося у Варшаві.

Польські воєнні збігці, що недавно передісталися до Швеції, кажуть, що німці вже віддавна укріплювали Варшаву, але робили це тихцем. Наприклад, над рікою Вислою вставили цілий ряд укріплень, а доми, в котрих мешкають німецькі урядовці обведнеі високим муром і колючим дротом. Вищих і нижчих німецьких урядовців в Польщі всюди стереже військова варта. Німці в Польщі бояться своєї власної тіїни і фортифікують майже всі польські міста.

НАЦИСТИ ВИГУБИЛИ П'ЯТЬ ТИСЯЧ СОВЕТСЬКИХ ПОЛОНЕНИХ.

Польська підземна радіовисильня пердала вістку, що нацисти розстріляли під Ярославом 5,000 советських полонених, і то не звичайних рядових воюків, а офіцерів Червоної Армії і політичних комісарів. Трупів німці не закопували, а спалили їх в крематорії.

ПОЛЬСЬКО - СОВЕТСЬКА СПІВПРАЦЯ?

Підчас коли польський уряд у Лондоні запевняє, що він бажає собі співпраці звязаного з ним підпілля з червоною армією проти німецьких окупантів, Польська Агенція Телефонічна доносить з Лондону під датою 6. липня, що козацькі й азійські відділи допускалися багатьох актів жорстокости супроти польського населення.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ЗАНЯЛА ВІЛЬНУ.

Московський комунікат сповістив про заняття червоною армією міста Вільни, „столиці советської Литви”. Добуто її по 5 днях завзятих вуличних боях, у котрих вбито 8,000 німців. 5,000 німців узято в полон.

Червона армія посунулася поважно до границі Східної Пруссії та оточує з боків місто Гродно, що становить важну точку в німецькій обороні границі властивої Німеччини.

ДОСЛУЖИВСЯ.

Як подає Уряд Воєнної Інформації в Вашингтоні, німецька новинарська агенція „Трансконтинент Прес” проголосила, що нацистичний уряд проголосив через німецьке радіо в Відні, що день 14. липня має перерватися в цілій Хорватії весь бизнесовий рух, бо цей день проголошується національним святом Хорватії: на той день припадають уродини Анте Павеліча, хорватського „поглавника”.

З УКРАЇНИ ДО ПОЛЬЩИ, А ПОТІМ?

ПАТ подає, що до повіту ленчицького німці привезли групу німецьких кольтоністів з советської України. Їх осаджено на рільничих господарствах, з котрих силою усунено польських селян.

СМЕРТЬ ГЕНЕРАЛА РУЗВЕЛТА

Дня 12. липня вечором помер наглою смертю підчас відпочинку на побоевищі в Нормандії американський генерал, бригадир Теодор Рузвелт. Причиною смерти був удар серця. Мав 56 літ.

Був він сином покійного Теодора Рузвелта, колишнього президента Злучених Держав. Відзначився він в першій світовій війні, в котрій служив у Франції майором. Займав опісля різні урядові становища; був асистентом секретаря війни, губернатором Пуерта Ріка та Филиппів.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Боротьба чи тільки пропаганда?

Польські газети в Америці дають широкий розголос заяві, що її зробив у Лондоні Станіслав Міколайчик, прем'єр польського уряду на вигнання, американській „Асошіейтід Прес" і британській новинкарській агенції Ройтера. Говорить у цій заяві Міколайчик, що польський уряд на вигнання й начальна команда польських збройних сил видали інструкції відділам польської підпільної армії, аби вони дали виконувати давніше видані прикази про операції проти німців на випадок наближення советських військ.

До цієї пригадки свого приказу перед кількох місяців польський прем'єр додає ще, що в міжчасі між цим першим приказом польського уряду та новою пригадкою про нього, польські підпільні військові організації вели від місяців на більшу скалю обзакроєні операції в звязку з входом червоної армії на Волинь, Тернопільщину й Станіславщину.

Останніми часами, за заявою Міколайчика, відділи польської підпільної армії виступили відкрито проти німців на більшу скалю в околиці Вільча, Новогродка й Білостоку, де вони, каже Міколайчик, знаходяться в багатому важкому положенню, ніж у тих околицях, де недалеко оперує вже червона армія.

Закінчує свою заяву Міколайчик висказом надії, що чинна допомога, яку дає польська підпільна армія советським військам у Польщі, причиниться до створення умов для польсько-советського порозуміння.

Чи сповниться ця остання заповідь прем'єра Міколайчика, нині заздалегідь судити важко. Навіть якби польське підпілля справді дало важну допомогу червоній армії в її офензиві проти німців у східних повітах передвоєнної Польщі, то й тоді ще не знати, чи наблизить це польсько-советське порозуміння, бож звісно, що в політичних питаннях вядчність не є важним аргументом, а принаймні не таким, яким є спільність інтересів і реальна сила. Ми ж знаємо, наприклад, як відвдячилися самі поляки при кінці першої світової війни українцям, що їм зробили в зовсім подібній ситуації таку знамениту прислугу проти большевиків у боях над Вислою.

Всеж таки, хоча можна поважно сумніватися в те, що такі річі причиняться до советсько-польського зближення, рівночасно треба полякам признати, що вони досить зручно підносять тепер свої претенсії до земель Волиня, Поділля й Покуття. Бо щож може бути кращим аргументом за посідання якоїсь землі, як активна боротьба за неї? Одначе, така боротьба справді мусить бути. Якщо факти польської акції висані з пальця Міколайчиком, ПАТ-ом чи „підпіллям", то ця бляга вдарить польські претенсії з подвійною силою, бо ще тим сильніше пригадає світови, що в тих околицях не поляки живуть, а інші народи.

Всі ж таки, хоча можна поважно сумніватися в те, що такі річі причиняться до советсько-польського зближення, рівночасно треба полякам признати, що вони досить зручно підносять тепер свої претенсії до земель Волиня, Поділля й Покуття. Бо щож може бути кращим аргументом за посідання якоїсь землі, як активна боротьба за неї? Одначе, така боротьба справді мусить бути. Якщо факти польської акції висані з пальця Міколайчиком, ПАТ-ом чи „підпіллям", то ця бляга вдарить польські претенсії з подвійною силою, бо ще тим сильніше пригадає світови, що в тих околицях не поляки живуть, а інші народи.

Лист з України під Советами

Перший лютенант при американській авіації, Василь Дацко з Матепан, Масс. написав листа до Миколи Давискиби, гол. радного У. Н. С. в Бостоні. Лист, писаний англійською мовою, подаємо в українським перекладі. Для посвячення скажемо, що Василь Дацко є членом 238 від. У. Н. С., так як і його родичі. Він служить при американським летунським корпусі в Італії. Звідки американці час від часу налітають на східні краї, заняті німцями, а після скінчення налету йдуть до Советів, де Америка має свої летунські бази. Лют. Дацко пише:

„Тепер Ви вже мабуть знаєте ваш примусовий перелет до Советів. Я мав щастя належати до цієї залоги, що там осіла...

„Коли я злетів на землю, тамешні люди пізнали, що я украї-

нець і не могли надивуватися, як міг „американець" говорити їхньою мовою. А я й собі здивувався не менше ніж вони. Я не знав, що українська мова так легко мені пригадається, коли я її буду потребувати. Знаєте, Пане Давискиба, нацисти поруйнували всі будинки в цій місцевості й багато сільських хат. Я тут стрів гарну українську дівчину, а її родина прийняла мене як свого сина. Очевидно, що й мої товариші найшлися теж в товаристві гарних дівчат. Дівчата просто пропадали за американцями, а коли ми там були довше осталися, то я думаю, що советські вояки були розпочали бунт тому, що дівчата більше звертали уваги на нас, ніж на них. Нас частували бараболянками з квасною сметаною, капустою й варениками”.

Опієля переповідає Дацко деякі приклади з німецьких варварств з часів окупації, як про ці звірства оповідала йому українська дівчина, а потім продовжує:

„Тепер люди будують нові домівки і збирають жниво. Вони не мруть з голоду і твердять, що якби не американська поміч, вони ніяк не були б могли перемогти німців і стати на тому фронті, де вони зараз знаходяться. Вони незвичайно владувалися, як почували, що вже й другий фронт створений. Я зняв багато фільмів, а багато образків показує, як советські механіки працюють на наших моторах і гарматах.

„Ми танцювали вечорами в парку. Але дівчата не носять тепер народних строїв, як це було в давніх часах. Вони танцюють факс трот, танго і румба. Вони показали теж, що вміють танцювати козака. Советські вояки цілували нас і частували нас водкою, але деякі не хотіли з нами товаришувати. Що правда, я волів би остатися тут постійно, ніж у тій нещасній Італії. Росіяни випередили італійців найменше 30 літ (в розбудові), а 5 раз вони чистіші від італійців. Я діставав повно сметани й молока. Ми роздавали дітям цукорки, а вони не хотіли брати більше ніж по одному. Зпочатку вони цілком відмовлялися брати від нас цукорки. Вони думали, що це якийсь підступ, бо так робили німці з ними. Вони пробували обертати цукорки патиком, заки взяли від нас. Але потім то вони вже радо домагалися цукорків.

„Досі я відбув 33 „місій" і можу Вам сказати, що війна це пекло. Я буду дуже щасливий, коли моя летунська подорож скінчиться. Надіюся, що покину мою роботу цього місяця, а потім дістану вакації, відвідаю острів Капрі, місто Рим...

„Коли я пішов на базар, усе видалося мені дивним. Я завважав, як люди вимінювали крам за крам, харчі за вбрання, але мені вдалося купити дещо на пам'ятку. Як рознеслася вістка, що я з Америки, ще й українець, люди конче хотіли забрати мене домів та гостити. Вони все ще

чуються гордими й відважними. Вони важко працюють і тому дивувалися, як ми можемо так довго бути без роботи. Але ми їм сказали, що тепер недобра погода й тому не можемо летіти та кидати бомби”.

До листу додає гром. Давискиба ще одну завагу, а це, що лютенант Дацко не знав, що його брат Данило, (теж член У. Н. С.), котрий служив як летунський кадет в Тексасі, згинув при розбиттю літака в 21. червня коло летунського майдану.

**МИРОН
ЛИТВІН
І СИН**
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга шира і чесна
383 Morris Avenue,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребам по ціні так
нижкій як \$150.
ОБСЛУГА НАКРАЩА
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 East 5th St.,
NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК
НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ
І ОКОЛИЦЮ
**МИХАЙЛО
НАСЕВИЧ**
cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. MARKET 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

**ПЕТРО
ЯРЕМА**
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Занимаєсь похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 135 St.)
BRONX, N. Y.
Tel.: MEtrose 5-6577

**\$150.00 ЦІЛИЙ
І вище ПОХОРОН**
ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ
І ОКОЛИЦІ
**KANAI KAIN
FUNERAL HOME**
433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

Дня 11. липня померла в 50. році
життя
АННА СВОБОДЗЯН з роду ЯЛОВА,
члениця від. 35 У. Н. Союзу в Філя-
дельфії, Па., Походила із села Гар-
норуда, повіт Скалат Галичина.
Поїяна полишила в смутку мужа
Стефана, сина Олексу, невістку Еве-
лію і внуку Анну.
Похорон відбудеться в неділю, 16.
липня, в 2. год. попол., з прогребово-
го заведення Михайла Насевича до
церкви а відтак на цвинтар.
В. Й. П.І А. Зазуляк, секр.

НА ПРОДАЖ
5-ФАМІЛІЙНИЙ ДІМ,
по 6 і 4 кімнати, в яким є гостинниця
(Tavern). Ціна приступна. Голосить-
ся, або пишть: 135-6
M. SLAWINSKI
30 Canal Street, Jersey City, N. J.

Д-Р С. ЧЕРНОВ
● Гострі й хронічні недуги чоловіків
і жінок — Шкіра й кров.
● Аналіза крові для подружого сві-
доцтва.
● Геморойди й желяки лікується без
операції.
223 SECOND AVENUE, cor. 14th ST.,
NEW YORK CITY, Room 14.
GRamercy 7-7697
Офісові години денно 10—7:30.
Жінка-доктор до обслуги.
X. & флюороскоп. — Екзамінація \$2.00.